

competence in the use of technical teaching aids and made it possible to include them in the international educational space. The simultaneous directions of work by teachers and children made it possible to implement and approve the postulates of the “Care in Education” conception in educational practice at many levels.

REFERENCES

1. Canals Botines, Mireia & Medina-Casanovas, Núria. (2022). Preliminary remarks on writing for inclusion: European cooperative work between primary schools with etwinning and digital stories. *Aesthetics and Ethics of Pedagogical Action*, 25, 192-200. DOI: 10.33989/2226-4051.2022.25.256670.
2. Grynova, M., Kohut, I. (2022). Internationalization of universities through participation in the ERASMUS + KA2 projects. *Aesthetics and Ethics of Pedagogical Action*, 25, 9-18. DOI: 10.33989/2226-4051.2022.25.256644.
3. Kohut, I., Certini, R. (2022). Realization of the “Care in Education” concept in relations with children and teaching staff during the implementation of the “Writing for inclusion” project. *Studi sulla Formazione / Open Journal of Education*, 25, 153-160. DOI: <https://doi.org/10.13128/ssf-14206>.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

Акімова К. О.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
krisinaakimova@gmail.com*

На етапі інтенсивного розвитку економічного та політичного життя суспільства і змін, що відбуваються в системі вищої школи, зростає важливість вивчення та врахування особистісних властивостей і особливостей студентів. Це пов'язано з високою соціальною відповідальністю майбутньої професії студента, з розширенням поля її професійної діяльності та основних професійних завдань, зростаючою потребою допомоги іншим людям. Однією із центральних властивостей особистості і професійним інструментом є комунікативні компетенції. Вони виступають домінуючим, системоутворювальним компонентом професійної діяльності. Розвиток і функціонування комунікативної сфери людини безпосередньо пов'язані з проблемами спілкування, міжособистісної взаємодії і професійних відносин. Недостатній рівень розвитку комунікативних компетенцій веде до багатьох серйозних проблем у практичній діяльності психолога. У зв'язку з цим дослідження комунікативної сфери особистості майбутнього фахівця стають предметом пильної уваги в психологічній науці.

У зарубіжній психології розробкою проблеми комунікативної компетентності займалися такі вчені, як А. Бандура, Е. Берн, Д. Джулард, А. Маслоу, Я. Морено, Д. Хант, Д. Хаймс. Окремі сторони процесу розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів аналізуються в роботах Л. Долинської, М. Шевченко, Л. Терлецької, Н. Чепелевої, Т. Федотюк, Л. Уманець та інших дослідників, однак ціла низка аспектів цієї проблеми ще залишаються не розкритими.

Спостерігаючи за студентами, можна відзначити, як складається спілкування в сучасному молодіжному середовищі. У справжніх реаліях віртуальна комунікація витісняє живу взаємодію, зводить до мінімуму тепло людського спілкування, занурюючи молоде покоління у світ гаджетів та соціальних мереж. При цьому студенту необхідно бути соціально адаптованим, успішним, соціалізованим, комунікативно компетентним громадянином. Компетентність студента в комунікації, на наш погляд, містить у собі три ціннісно-сміслові орієнтації: соціальну, навчальну, професійну.

Соціальна адаптація. Труднощі в міжособистісній комунікації студентів звужують коло їх друзів і коло діяльності, викликають відчуття відчуженості, що може провокувати асоціальні форми поведінки. У той час як уміння легко порозумітися з оточуючими сприяє емоційному комфорту особистості у взаємодії та задоволеності життєвою перспективою. Соціальна значущість комунікації являє собою розвиток активного слухання, ініціативи в дискусії, уміння презентувати проблемне питання, аргументувати свою точку зору.

Навчальна успішність. Невміння студента грамотно подавати свої знання істотно знижує навчальну мотивацію, що здатне закріпити за усною творчістю штамп негативного переживання. З метою запобігання подібному результату підростаючої особистості необхідно вміти публічно висловлювати свою думку, володіти словом, вибудовувати речення при відповіді на запитання викладача чи презентації виконаної роботи, володіти рядом умінь: уміння формулювати проблему, ставити питання та відповідати на нього, структурувати отримані знання, планувати навчальну діяльність, якісно вибудовувати та презентувати матеріал.

Професійне становлення. Комунікативна компетентність є ресурсом ефективності та благополуччя майбутнього дорослого життя студента. Уміння знаходити спільну мову з будь-якою людиною дозволяє не лише з блиском пройти співбесіду і влаштуватися на бажану посаду, але й налагодити міжособистісні стосунки зараз. Основними особистими мотивами формування комунікативної компетентності виступає подолання невпевненості та невіри у власні сили, формування залучення до спільної справи та вміння працювати у групі, формування довіри до інших та до себе, підвищення інтересу до процесу комунікації; визначення шляху до власних здобутків.

Проблема формування та розвитку комунікативної компетентності особливо актуальна у вищій школі, оскільки відповідає віковим завданням юнацького віку та є умовою успішного особистісного розвитку студентів. Компетентність у спілкуванні виявляється у вирішенні міжособистісних проблем за рахунок досягнення більшої визначеності у розумінні ситуації та сприяє досягненню цілей з оптимальним витрачанням ресурсів.

Терміни «комунікативний» і «компетентність» в поєднанні «комунікативна компетентність» одним з перших були вжиті американським лінгвістом Делом Хаймсом [3]. Д. Хаймс вводить поняття “комунікативна компетентність”, яке відносить до здатності людини гнучко, точно і швидко використовувати мову в мінливих соціальних ситуаціях. У психології під комунікативною компетентністю розуміють складну особистісну характеристику, що включає комунікативні здатності й уміння, психологічні знання у сфері спілкування, властивості особистості, психологічні стани, що супроводжують процес спілкування [2, с. 110].

Узагальнюючи основні підходи до визначення цього поняття в сучасній психологічній літературі, можна констатувати, що комунікативна компетентність – це: система внутрішніх засобів регуляції комунікативних дій; складне утворення, що охоплює знання соціально-психологічних факторів і вміння використовувати їх у конкретній діяльності, розуміння мотивів, інтенцій, стратегій поведінки, фрустрацій як своїх власних, так і партнерів по спілкуванню, вміння розібратись у групових соціально-психологічних проблемах, осмислення можливих перешкод на шляху до взаємного порозуміння, оволодіння технологією та психотехнікою спілкування; заснована на знаннях, чуттєвому досвіді та вільному володінні засобами спілкування здатність особистості орієнтуватись у ситуаціях спілкування; певна інтегральна характеристика спілкування, в якій опосередковано виражаються морально-світоглядні установки особистості, її загальна та професійна спрямованість, рівень комунікабельності; складне утворення, що містить пізнавальний, емоційний та поведінковий компоненти [1, с. 356-357].

Формування комунікативної компетентності відбувається в ході прийняття особистісної, соціальної та навчальної значущості комунікації як ціннісно-сислової орієнтації студента за допомогою соціального навчання. Формування даної якості відбувається у процесі засвоєння та залучення індивіда до соціального досвіду, традиційних зразків поведінки, норм, способів життєдіяльності народу. У результаті цього процесу певні форми поведінки та життєві цілі стають кращими для індивіда в даному соціокультурному середовищі, наділяються ним змістом і набувають для нього безпосередньої цінності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Низовець О. А. Розвиток комунікативної компетентності у процесі професійної підготовки майбутніх психологів. Актуальні проблеми професійної діяльності молодих спеціалістів. 2017. № 5 (3). С. 255-262.
2. Кошонько Г., Лужецька О., Компетентність психолога як умова його успішної діяльності. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України Серія: психологічні науки. 2018. № 2(10). С. 102-114.
3. Hais D.G. How many levels should a grammar recognize? Language and discourse: Rest and Protest. Amsterdam, Philadelphia. 2006, 12 p.

ВПЛИВ ГАДЖЕТІВ НА ПСИХІЧНИЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ

Бартошик І. М.

*Броварський ліцей №4 ім. С.І. Олійника
innabartoshyk@gmail.com*

Актуальність теми. Проблема впливу гаджетів на здоров'я дітей є надзвичайно актуальною для сучасного суспільства, коли спостерігається їх масштабне та динамічне проникнення в усі сфери життєдіяльності людини та значною мірою відображається на її соціальному самопочутті і орієнтаціях. Взаємодія особистості з гаджетом неоднозначно впливає на її здоров'я та соціальне становлення. З одного боку, гаджет надає величезні можливості для спілкування, читання книг, відвідування онлайн музеїв та перегляду кіно, а з іншого – містить віртуальні загрози, які можуть мати негативні наслідки для дітей шкільного віку та їх близьких у реальному житті.

Комп'ютери, планшети, смартфони, електронні книги та інші цифрові пристрої є сьогодні практично у кожної людини. Вони спрощують наше життя та допомагають економити час. В багатьох сім'ях батьки за допомогою гаджетів відвертають увагу дітей, щоб зайнятися побутовими справами. Безперечно, це дуже зручно, але надмірне захоплення цифровими пристроями шкодить, в першу чергу, психічному здоров'ю дитини [1, с. 42].

Аналіз літератури показує, що значна низка вчених плідно працює над проблематикою впливу гаджетів на психічний розвиток дитини. Питаннями, пов'язаними з дослідженням залежності від гаджетів займалися такі вчені, як: В.М. Аношков, О.С. Бартків, О.М. Бондар, Б.С. Братусь, В.М. Вигівська, Г.Д. Золотова, К.А. Кенс, В.Ф. Чехун, Н.А. Цой та інші [4, с. 223-227].

Мета розвідки. Мета дослідження полягає у розкритті проблеми впливу гаджетів на психічний розвиток дітей, їх поведінку та успішну адаптацію до соціального середовища.